

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum Képzőművészeti gyűjteményének NKA 209111/00206 számú pályázatának szakmai beszámolója

A Nemzeti Kulturális Alap Múzeumok Kollégiumának 2023. évi pályázatán a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum Képzőművészeti gyűjteménye számára megítélt támogatás eredményeként 1848-1849-es forradalom és szabadságharchoz köthető 2 darab festmény nyerte vissza eredeti állapotát. A Kollégium 500.000 Ft. vissza nem térítendő támogatással segítette a restaurálását.

Ismeretlen festő: „Hertelendy Miklós portréja” című festményének restaurálási dokumentációja

Festmény adatai:

Alkotó: Ismeretlen
Téma: Hertelendy Miklós portréja
Technika: olaj
Hordozó: vászon
Méret: 68 x 55 cm
Leltári sz.: 3781/Kp

Restaurálta és a dokumentációt készítette:

Csűrös Orsolya
festmény restaurátor

A festmény állapotának felmérése átvételkor:

A festmény felülete és lakkrétege erősen szennyezett, egyenetlen, foltosan sárgás-barnás.

A vakráma élei végig erősen benyomódtak a vászonba, melynek mentén megtöredezett a vászonhordozó és a festékréteg számtalan helyen meggyengült, kipergett.

A kép alsó sávjában végig, nagy területeken a vászonig lepattogzott a festékréteg. Szintén jelentős festékkipergések láthatók a jobboldal széle mentén is, a vakráma sávjában, ahol nem csak kipattogzott a festék, de több helyen felhólyagosodott.

A jobboldalon a vakkeret belső élénél egy jelentős benyomódás érte a vásznat. Középen, a kép alsó szélén egy hosszanti szakadás látható, melynek környezetében a festékréteg nagyobb területen kipergett, a vászon elvékonyodott. Az arc és a környező területek jelentős részét átfestették.

A felületen elszórtan több, kisebb felületi sérülés, karcolás, festékkopások észrevehetők.

A vakráma erősen vetemedett, ékei roncsolódtak, a vakkeret cseréje szükséges.

Átvételi állapot

Szennyezett, sárgás-barnás festékréteg

Kipergett, felhólyagosodott festékréteg

Festékkipergés a fej fölötti részen

Függőleges szakadás, körülötte festékkipergések

Festékkipergések, vászonbenyomódás

A restaurálás menete:

Tisztítás:

A kép felületéről a szennyeződések felületaktív oldószerezrel távolítottam el, a lakkréteg leoldásához és az átfestett részekhez etanol használtam, majd lakkbenzinnel áttöröltem a teljes felületet. A korábban átfestett, retusált területek alól több helyen is kopott festékréteg került elő.

Konzerválás:

A festményt leválasztottam az eredeti vakrámáról és portalanítottam a hátoldalt. A vásznat a hátoldalról átittattam Beva 371 konzerválóanyag és foltbenzin 1:3 arányú keverékével és száradás után nagynyomású vákuumasztalon préseltem.

Szakadás foltozása:

A kép alján lévő szakadásra a hátoldalról egy vászonfoltot rögzítettem, melyhez diszperziós ragasztóanyagot használtam.

A festmény új vakkeretre feszítése:

Új húzószéleket rögzítettem vászomból végig a festmény széleihez – melyhez diszperziós ragasztóanyagot használtam –, majd a húzószélek segítségével felfeszítettem a festményt az új, ékelhető vakkeretre és kiékeltem a képet.

Kiegészítés:

A festékhiányokat, kipergéseket krétás tömítőmasszával egyenlítettem ki, majd akvarellfestékkel festettem alá.

Esztétikai helyreállítás:

A festmény lakkozásához lakkbenzinben oldott dammárlakkot használtam. A kép esztétikai helyreállítását olajfestékkel végeztem, beilleszkedő retust alkalmazva.

Tisztítóablak

/

Letisztított állapot

A hiányok kiegészítése krétás tömítőmasszával

Kész állapot

Kész állapot - hátoldal

**Garay Ákos: *A nádor huszárok hazatérése* című
festményének restaurálási dokumentációja**

Festmény adatai:

Alkotó: Garay Ákos
Téma: *A nádor huszárok hazatérése*
Technika: olaj
Hordozó: vászon
Méret: 102 x 154 cm
Leltári sz.: 0172/Kp

Restaurálta és a dokumentációt készítette:

Csűrös Orsolya
festmény restaurátor

A festmény állapotának felmérése átvételkor:

A festmény felülete enyhén szennyezett, a lakkréteg megsárgult, bemattult. A festékréteg több helyen kopott, kötődése az alapozáshoz megfelelő. A vékony, sűrű szövésű vászonhordozó megereszkedett, a sarkoknál behullámosodott. Az alsó szél mentén, és a bal saroknál egy nagyobb szakadás, a felső, és oldalsó szélek mentén apró szöglyukak láthatók. A hátoldalra 4 db viasszal rögzített foltozás került, melyek mérsékelten az előoldalra is átnyomódtak. A képoldal felől nézve a jobboldalon lévő alsó folt közepén egy függőleges szakadás látható, kiegészítés, tömítés nélkül. A többi foltozásnál régi felületkiegészítések, illetve retusok nyomait látni. A kép hátoldalán, középen függőleges irányú csorgásnyom található, melyet valószínűleg víz okozott, eldeformálva a vásznat. A festmény bal szélére új húzószél került.

A vakráma keresztmerezítős, ékelhető, de állapota nem megfelelő, megvetemedett, több helyen elhasadt, megreped, ékei hiányoznak. A festmény széleit 1 cm-es fenyőlécek keretezik, melyeket szögekkel erősítettek a festményhez.

Átvételi állapot

Átvételi állapot - hátoldal

Korábbi retus az égbolton

Tömítés nélküli szakadás a jobb alsó részen

több helyen

Szakadások a festmény alsó széle mentén

Szöglyukak a felső szél mentén

Kopott felületek a jobboldali ló lábánál

A restaurálás menete:

Tisztítás:

A festményt szegélyező léceket eltávolítottam a kép széleiről, melyek már nem kerülnek vissza a festményre. A kép felületéről a szennyeződések felületaktív oldószerral távolítottam el, a lakkréteg leoldásához etanolt használtam, majd lakkbenzinnel áttöröltem a teljes felületet.

Préselés, hátoldali foltok eltávolítása, élberagasztás:

A festményt leválasztottam az eredeti vakrámáról és portalanítottam a hátoldalt. A vászon deformálódásait enyhe nedvesítéssel, vasalással, majd préseléssel szüntettem meg. A viaszos foltozásokat eltávolítottam, szikével lekapartam a visszamaradt viaszréteget, majd melegítéssel amennyire lehetett kiszivattam a szálak közé ragadt viaszt is. A vászon hiányokat az eredetivel megegyező vastagságú vászonnal pótoltam, illetve a szakadásokat élberagasztottam. Újabb foltok felhelyezésére nem volt szükség. Eltávolítottam a korábbi húzószélt, a visszamaradt enyves ragasztóanyagot a felületről szikével lekapartam.

A festmény új vakkeretre feszítése:

Új húzószéleket rögzítettem végig a festmény széleihez – melyhez diszperziós ragasztóanyagot használtam –, majd a húzószélek segítségével felfeszítettem a festményt az új keresztmerezítés, ékelhető vakkeretre és kiékeltem a képet.

Kiegészítés:

A festékhiányokat, kipergéseket krétás tömítőmasszával egyenlítettem ki, majd akvarellfestékekkel festettem alá.

Esztétikai helyreállítás:

A festmény lakkozásához lakkbenzinben oldott dammárgyantát használtam. A kép esztétikai helyreállítását olajfestékekkel végeztem, beilleszkedő retust alkalmazva.

Tisztítóablak

*A foltozás, a húzószél
eltávolítása, és a visszamaradt enyves ragasztóanyag lekaparása a vászonról*

A hiányok kiegészítése krétás tömitőmasszával

Kész állapot

Kész állapot - hátoldal